

ФОНДАЦИЯ
„БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ“

Д О К Л А Д

за извършената дейност през 2011 год.

Фондация „Български институт за правни инициативи“ е регистрирана от Софийски градски съд на 06.03.2006 год. по фирмено дело № 2037/2006 год. като фондация — юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност.

Фондацията е вписана в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност под № **20060619004**,

Фондацията е регистрирана в Националния агенция за приходите под № 2220151657 от Териториална дирекция — София, Офис Център.

Фондацията е регистрирана от Агенция по вписванията, регистър БУЛСТАТ под № 175054881.

През изминалата 2011 г. във Фондацията бяха осъществени промени на структурно и управленско ниво. С решение № 4 на СГС от 20.07.2011 г по ф.д. 2037/2006 бяха вписани следните промени в управлението на Фондацията. Като върховен колективен орган на Фондацията беше вписано Настоятелство, в състав:

1. Владислав Петров Славов
2. Иванка Петкова Иванова;
3. Биляна Стефанова Гяурова-Вегертседер, и
4. Йонко Миладинов Грозев.

Като Едноличен изпълнителен орган на Фондацията беше вписан Директор на фондацията. За такъв беше избрана Биляна Гяурова-Вегертседер.

В края на 2011 година се проведе и първото заседание на Настоятелството на Фондацията, на което бе взето решение увеличаване броя на членовете на Настоятелството и за създаването на нов оперативен орган “Програмен директор”. Директорът на фондацията определи за такъв Христо Любомиров Иванов.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от Учредителния акт на Фондацията, нейните цели са:

1. Укрепване на диалога между гражданското общество, бизнес сектора, изпълнителната, съдебната и законодателната власт за утвърждаване и развитие на демократичните ценности и решаване на въпроси от важно обществено значение;
2. Предоставяне на опит и познания за утвърждаване на върховенството на закона и подобряване на правната рамка, институциите и организациите с оглед стимулиране развитието на гражданското

общество, подкрепа на демократичните процеси и подобряване на бизнес средата;

3. Синхронизиране на българското законодателство с европейските и международни правни стандарти;

4. Поддържане и повишаване квалификацията на адвокати, съдии, прокурори, медиатори и други специалисти, работещи в областта на укрепването на върховенството на закона;

5. Подкрепа на правната реформа, включително и чрез разпространение на нова култура за разрешаване на спорове посредством популяризиране на медиацията и други алтернативни способи за разрешаване на спорове.

В изпълнение на целите си, през 2011 година осъществи дейности по:

- Инициране, подкрепа и изпълнение на проекти; органиране на дебати за укрепване на диалога между гражданското общество, бизнес сектора и съдебната власт, и развитие на демократичните ценности;

- Разработване, органиране и предоставяне на обучение; конференции, кръгли маси, семинари и др. за предоставяне на опит и познания за утвърждаване на върховенството на закона;

- Провеждане на международни, национални и регионални срещи;

- Популяризиране на медиацията и други алтернативни способи за разрешаване на спорове.

През 2011 година Фондацията не е извършвала стопанска дейност и няма приходи от стопанска дейност. Всички приходи на Фондацията са от спечелени пред различни донори проекти.

През 2011 година в изпълнение на спечелените проекти Фондацията е осъществила и продължава да осъществява:

- Изготвяне и публикуване на четвърто издание на Индекс за съдебната реформа (ИСР). През 2010 година Институтът спечели проект пред Фондация Америка за България озаглавен - "Индекс на съдебната реформа: диагностика и дефиниране на проблемите; разширяване на експертния дебат". Индексите са разработени като методология от страна на Американска асоциация на юристите инициатива за върховенство на закона (ABA ROLI) като БИПИ има споразумение за сътрудничество, което позволява на Института да ползва методологията и да работи съвместно с ABA ROLI по изготвянето на четвъртия Индекс. Освен класическата методология на ABA ROLI, проектът за първи път включва и един иновативен елемент, а именно оценката на бизнеса за административното и търговско правораздаване у нас.

Проведените във Фондацията структурни и управленски промени, доведоха до известно забавяне в изпълнението на дейностите по този проект. В резултат на това през 2011 г. работата по Индекса беше свързана предимно с изготвяне на суровият доклад, провеждане на допълнителни

интервюта и обновяване на нормативната рамка свързана с материята на Индекса, което е и задължителна част от методологията. ИСР представлява инструмент за оценка динамиката на съдебната реформа за определен период от време. В случая, четвъртото издание ще бъде опит за преглед на законодателната рамка и реформите извършени в съдебната власт през последните 5 години (последното издание на ИСР е от 2006 година). Анализът се извършва въз основа на 30 фактора показващи развитието в работата на съдилищата, съдебната администрация, взаимоотношението с медиите, наличието и преодоляването на евентуални конфликти на интереси, корупция и др.

Вторият елемент от проекта – Индексът за търговско и административно правораздаване беше финализиран през 2011 година и ще бъде представен заедно със самия Индекс на съдебната реформа.

- През изтеклата година проектът Инициатива за съдебни съветници (Judicial Mentoring Initiative), която БИПИ осъществи съвместно с Департамента на правосъдието на САЩ имаше своето сбоеобразно продължение. Съдия Стюарт Уолдрип, на който Институтът беше домакин в началото на 2010 година, посети страната и осъществи редица срещи не само със съдиите от СРС и СГС, с които беше работил през 2010 година, но и с множество съдии от страната. Беше установено, че инициативите подети от него свързани с подобряване на работата и взаимоотношенията в области като етика, съдебен мениджмънт, съдебна независимост и отчетност продължават да се развиват под една или друга форма.
- През цялата 2011 година продължи работата на БИПИ като водещ партньор по регионален проект “Защита, превенция и популяризиране правата на ромите”. Проектът обхваща България, Македония, Сърбия и Румъния и се финансира от Американска асоциация на юристите инициатива за върховенство на закона (ABA ROLI). Основните дейности по проекта са свързани с предоставяне на безплатна правна помощ на представители на ромското малцинство чрез модела на правните клиници; обучение на ромите относно техните права; организиране на информационни кампании насочени както към роми, така и към българи; провеждане на обучение за повишаване на уменията за работа с представители на ромското малцинство и провеждането на 4 регионални срещи на ромски лидери – по една във всяка от държавите партньори по проекта. По-конкретно, през 2011 година, БИПИ разшири дейността на правните клиници като създаде мобилна правна клиника, която обслужва кварталите Владиславово и Максуда във Варна. Наред с това, Института организира и проведе първото по проекта обучение за повишаване на чувствителността (т.нар. sensitivity training), в което взеха участие представители на общинската администрация и кметове от различни градове в страната. Целта на

обучението бе повишаване на разбирането за културата, манталитета и нуждите на ромското малцинство с цел подобряване на комуникацията с него и преодоляване на стереотипите в това отношение.

Изключително важна дейност по проекта беше подготовката и издаването на наръчник озаглавен „7 стъпки към активното гражданство“. В него на достъпен и разбираем език са обяснени основните права и задължения на гражданите на Република България свързани със здравеопазване, обучение, социални помощи и осигуровки, защита на права, издаване на лични документи и пр. В наръчника са включени и множество копия на реални бланки и формуляри, които съответните институции изискват за попълване. Издаването на Наръчника беше специално подкрепено и от Омбудсмана на Република България, който подготви анотация към него, публикувана на корицата на Наръчника. Издаден в над 300 бройки, Наръчникът беше разпространен сред представители на ромската общност, други неправителствени организации работещи в тази област и офиса на Омбудсмана на РБ.

През 2011 година представители на БИПИ и избрани представители на ромското малцинство в страната, взеха участие в три от четирите регионални срещи предвидени по проекта, а именно в България, Македония и Сърбия. Те дадоха възможност за запознаване с участници и роми от останалите държави по проекта и за изработването на първите стъпки към създаването на мрежа за комуникация и обмяна на опит между тях.

- През юли 2011 година Институтът започна работа по проект „Инициатива за прозначни съдебни назначения“ (ИПСН). Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Държавния департамент на САЩ (Department of State/INL). Изключително иновативна по своя характер, ИПСН представлява платформа за гражданско наблюдение върху назначенията на лидерски позиции в рамките на съдебната власт. Като начало, фокусът е върху процедурите за избор и назначаване на председатели на съдилища. Същността на проекта се състои в изготвянето на подробни профили на кандидатите, в които се съдържа цялата публично достъпна информация за техния професионален и личен живот, както и обществени ангажименти. Профилите представят по обективен и напълно прозрачен начин работата и личността на конкретния кандидат, като така дават възможност на обществеността да се запознае с него и да бъде информирана какви хора се избират на лидерските позиции в съдебната власт. Профилите се изготвят по конкретна методология и се достъпни до широката общественост на специално създаден за нуждите на ИПСН интернет портал – www.judicialprofiles.bg. Информацията, съдържаща се в тях, се извлича и събира от публични източници като интернет страниците на Висшия съдебен съвет (ВСС), Сметна палата, страницата на съответния съд и др. С цел пълното окомплектоване на профила, БИПИ изпраща заявления изготвени по реда на ЗДОИ до ВСС и други институции.

Съществен елемент от изготвянето на всеки конкретен профил, преди неговото публикуване, е активното търсене на обратна връзка от съответния кандидат, който може да предостави допълнителна информация или да обнови вече събраната от БИПИ. Проектът стартира пилотно с изготвянето на профили на двамата кандидати за членове на Висшия съдебен съвет от парламентарната квота – Нестор Несторов и Кирил Гогев. Профилите бяха изпратени до медиите и до всички народни представители. До края на 2011 година, БИПИ изготви и публикува около 30 профила на магистрати, кандидати за председателски позиции в рамките на съдебната власт.

При изготвянето на методологията, Институтът почерпи опит основно от съществуващите в Америка системи за оценка и наблюдение работата на съдиите, базирани на техните професионални качества, темперамент и познания. По-специално беше използван моделът на Американска асоциация на юристите (АВА), към която съществува специална комисия, правеща проверка и изготвяща специален доклад за всеки един от кандидатите номинирани за съдии във Върховния съд на САЩ, федерални и апелативни съдии. Работата в това отношение беше изключително силно подпомогната от организираното с подкрепата на посолството на САЩ в България работно посещение в САЩ, където представители на БИПИ, на медиите, на съда и други юристи имаха възможност на място да се запознаят с различните системи за оценки и с работата на американските съдилища както на щатско, така и на федерално ниво. След завръщането в България, участниците формираха т.нар. експертен панел към проекта, с който БИПИ постоянно се консултира и обсъжда различните аспекти на работата.

- През изтеклата година приключи проектът на Европейската комисия насочен към засилване използването на съвременните технологии за разширяване достъпа до правосъдие чрез използване на онлайн медиация и по този начин да се стимулира свободното движение на стоки и услуги в рамките на единния пазар. Водеща институция по проекта е университета в Тилбург (Холандия), а останалите партньори наред с БИПИ включваха различни организации и институции от Испания, Англия, Полша и Израел. Основните резултати от проекта - изработване и пилотно тестване на специално интернет приложение (eMCOD), което да позволи на доставчиците на услуги свързани с правосъдие по трансгранични спорове да измерят не само разходите свързани с процеса, но и неговото качество, беше представено на конференция проведена в Хага. Като част от проекта също така беше изготвено и публикувано специално издание отчитащо развитието на алтернативните методи за разрешаване на спорове (медиация) в рамките на ЕС с конкретен акцент върху различните онлайн платформи за предоставяне на медиация онлайн, работата по проекта и неговите продукти.

- През изтеклата година представители на БИПИ се включиха в първото по рода си посещение на млади лидери от съдебната власт в САЩ с цел запознаване със съдебната система там, комуникацията и взаимодействието между съд, прокуратура, правоохранителни органи и общество. Посещението беше организирано със съдействието на Фондация „Америка за България“ и Института за международно образование. В него взеха участие 10 съдии и 10 прокурори от България подбрани след специална селекция включваща писмена и устна част.
- Директорът на БИПИ взе участие като лектор в международна конференция организирана от Еврпоейската правна академия (ERA) в Триер, Германия посветена на алтернативното разрешаване на спорове и в частност на онлайн медиацията.
- Продължи участието на представители на Института в работата на Обществения съвет към Министъра на правосъдието;
- Представител на БИПИ участва активно и в работата на Националната асоциация на медиаторите, а също и като учител в обучения по медиация.
- През изтеклата година Институтът продължи да работи по различни инициативи съвместно с други неправителствени организации, ангажирани със съдебната реформа в страната. Специално внимание заслужва кампанията, която БИПИ организира за провеждането на прозрачен и предвидим избор на инспектори в Инспектората към ВСС (ИВСС). Изборът се състоя в края на 2011 като инспекторите се избират от парламента. С активното участие на Института беше изготвено и изпратено Отворено писмо до Министър председателя на РБ, Председателя на НС, министърът на правосъдието, депутати, медии и главният секретар на ЕК, в което 11 водещи НПО алармираха за начина на провеждане на този избор и отражението, което той може да даде върху цялата съдебна власт. Като резултат от инициативата обществеността и европейските институции получиха повече информация за процедурите и назначенията в ИВСС, а един от избраните инспектори се оттегли.